

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
Παράσκευου 4
ΕΝΤΑΥΘΑ

Καθαρρυτιώτικα Νέα

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟΥ ΚΥΝΗΤΟΣΜΟΥ ΚΑΘΑΡΡΥΤΩΝ "Η ΤΡΙΝΑΟΣ" ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1994 - ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 55 - ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1985 Δ/ΣΗ: ΛΑΜΠΟΒΙΤΙΑΔΗ 3 Τ.Κ. 453 39 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ

Η αναβάθμιση των Καθαρρυτών

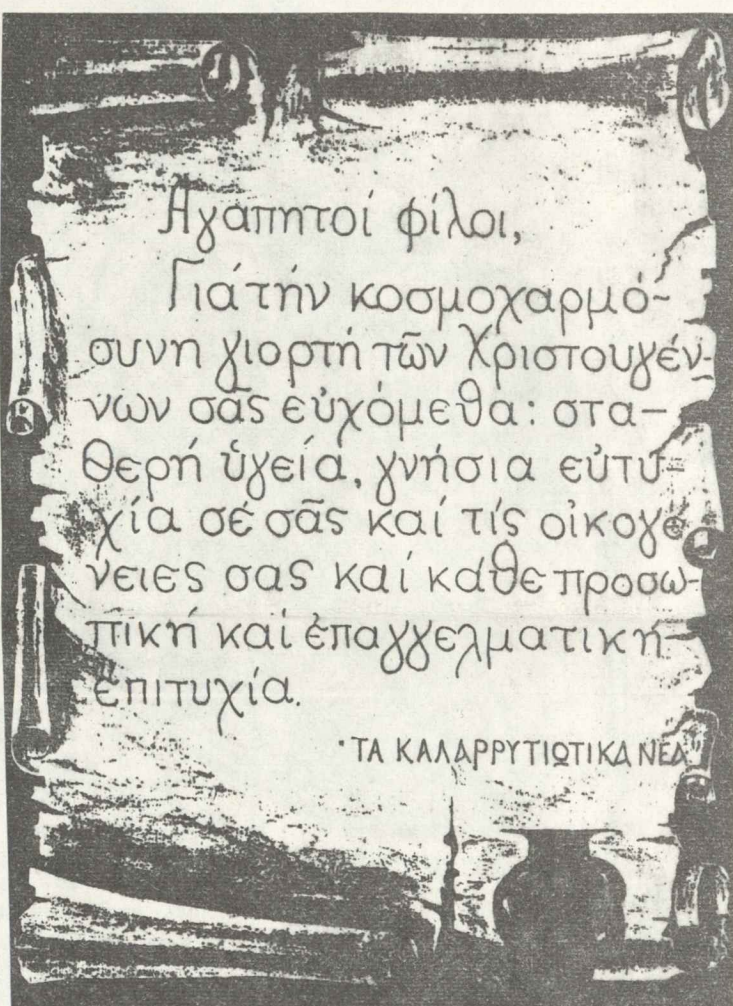
Οι Καθαρρύτες διέρχονται μια κρίσιμη καμπή, όπως περνάει κάθε προκομμένος άνθρωπος στη ζωή του. Ο προσανατολισμός του κεφαλοχωριού μας στον καιρό μας είναι συνισταμένη πλείστων και μεγίστων δυνατοτήτων που εστιάζουν το πρόβλημα.

Για να γίνουμε περισσότερο συγκεκριμένοι. Αναβάθμιση σημαίνει πρόοδος, εξέλιξη προς το καλύτερο, βελτίωση, προκοπή. Αυτή ξεκινάει από κάποια σχεδίαση, δηλαδή απεικόνιση σε γενικές γραμμές. Αυτή η σχεδίαση έχει δύο σκέλη: το χθες και το σήμερα. Από το χθες θα δούμε τους τομείς των δραστηριοτήτων των Καθαρρυτιωτών που είχαν προκοπή. Απ' αυτούς θα προσέξουμε πόσοι μπορούν και σήμερα με νέα δεδομένα και σύγχρονη πρακτική να προσφέρουν στο σήμερα, στο τώρα. Σ' αυτούς θα προσθέσουμε και καινούργους, σύγχρονους, της σημερινής εποχής, τωρινούς, σημερινούς.

Στη σχεδίαση δεν έχουν θέση τα στενά και κοντόθωρα «οράματα» ανθρώπων, που σαφώς έχουν καλές προθέσεις.

Η ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων ενός τόπου και στην περίπτωση μας του κεφαλοχωριού μας έχει αφετηρία τον άνθρωπο. Απ' αυτόν ξεκινάει και σ' αυτόν καταλήγει. Ανθρώπους, δόξα τω Θεώ, έχουμε, και χωρίς περιστροφές θα το πούμε, στην καλύτερη δυνατή ποιότητα, τετραπέρατους.

Μετά τον άνθρωπο χρειάζεται η εξασφάλιση οδικής σύνδεσης με τα Γιάννινα την πρωτεύουσα του νομού. Αυτή την ώρα υπάρχει δρόμος υποτυπώδης, δηλαδή που δεν ολοκληρώθηκε η κατασκευή του, δεν έχει το κανονικό πλάτος, χρειάζεται διαπλατύνσεις. Δεν έχει τεχνικά: αυλάκια

ομβρίων υδάτων, γεφυράκια, στηθαία κ.ά. Όταν γίνουν αυτά θα χρειαστεί η ασφάλτος. Αυτά είναι αποκλειστικά έργο της πολιτείας. Φροντίδα δική μας είναι να πείσουμε τους υπεύθυνους, τους φορείς να γίνει το έργο, γιατί είναι έργο ζωής. Δεν επιτρέπεται μοιρολατρία και αδιαφορία.

Στη σειρά έρχεται η δημιουργία ενός ξενώνα που θα παρέχει υπηρεσίες σύγχρονης διαμονής σε πρώτο στάδιο και στη συνέχεια μια ξενοδοχειακή μονάδα ιδιωτικής εκμετάλλευσης, που ως γνωστόν,

πράγματι υπηρετεί. Θα ήταν ευχής έργον να γίνει.

Το βασικότερο είναι η εύρεση εργασίας απασχόλησης, σε ετήσια βάση, των μονίμων κατοίκων του χωριού. Εδώ το λόγο έχει πρώτα η ιδιωτική πρωτοβουλία, που μπορεί πολλά να προσφέρει, και μετά η κρατική βοήθεια που πάντα είναι χρήσιμη και σαφώς απαραίτητη, αλλά κατά κανόνα έρχεται δεύτερη ή απουσιάζει.

Ας συνοψίσουμε τις ελάχιστες σκέψεις μας. Συνοψίζω σημαίνει απλουστεύω, εκθέτω συνοπτικά, περιληπτικά, συγκεφαλαιώνω. Οι σκέψεις μας καθρεφτίζουν ένα λιτό διάγραμμα χρήσιμο σαν σπιρούνισμα, κέντρισμα για όλους τους Καθαρρυτίτες για να μπει «το νερό στ' αυλάκι» όπως παραστατικά παρατηρεί ο πολυβασανισμένος λαός μας.

Η πρακτική μορφή της σύγχρονης ζωής δεν αντιμετωπίζεται με μυωπίες, γιατί αυτές μας οδηγούν σε οφθαλμαπάτες και σκοτάδια, αλλά με λαγαρό μυαλό, με βούληση, με ψυχή, με σκληρή δουλειά. Αν κατορθώσουμε να στρέψουμε την όρασή μας και το νου τόσο στην επιφάνεια των πραγμάτων, όσο και στο βάθος τους και να πάρουμε τις απαραίτητες αποφάσεις σκληρής δουλειάς, τότε η εξέλιξη των παραγωγικών μας σχέσεων, εμείς οι ίδιοι θα συντελέσουμε στην αναβάθμιση των Καθαρρυτών. Και όλα αυτά χωρίς συμβατικές προσεγγίσεις, αλλά με ουσιαστικές πρακτικές. Ξέμακρτα από ρητορικές δεοντολογίες και κοντά στην πραγματικότητα οφείλουμε να μη ξεχνάμε ότι διαχειριζόμαστε έναν πολιτισμό χιλιών χρόνων και έχουμε ευθύνες!

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Εμείς κι ο τόπος μας

Ο κάθε Χριστιανός, φυσικά ο Ορθόδοξος Χριστιανός, έχει φυλαγμένο μέσα στο είναι του, σαν πολύτιμο διαμάντι, τις νοσταλγικές αναμνήσεις των μεγάλων εορτών της Χριστιανοσύνης, όπως τις έζησε στα παιδικά του χρόνια. Νοσταλγικός είναι αυτός που προέχεται από έντονο πόθο για επιστροφή στην πατρίδα, γενικά σημαίνει ανάμνηση ευχάριστων γεγονότων ή καταστάσεων.

Τα παιδικά μας Χριστούγεννα και κάθε Χριστούγεννα πλουτίζουν τις ψυχικές μας παραπλεύουσες με καινούργιες εντυπώσεις ομορφιάς και αλήθειας. Μιά γλυκιά δόνηση ανάτασης ψυχικής και ανθρωπιάς διακατέχει το είναι μας. Μοναδικά βιώματα εξανθρωπισμού!

Οι βιοτικές μέριμνες, οι σκοτούρες της ζωής, που κάθε μέρα κατακλύζουν ασφυκτικά τη ζωή μας, παραμερίζουν, μπαίνουν στο περιθώριο, αλαργεύουν. Αυτές οι συμπληγάδες και ρυθμιστές της

Η ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΗ ΧΑΡΑ

Γράφει ο ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ (τ. Δουκιάδης)

σκέψης μας, στο αίσθημά μας, στη συμπεριφορά μας καταλαγιάζουν πρόσκαιρα και μέσα μας φτυρώνει ό,τι ωραίο και ποιητικό υπάρχει. Επιτέλους ζούμε σαν πραγματικοί άνθρωποι!

Η Γέννηση του Χριστού, το στόλισμα του καραβιού, αυτό είναι το γνήσιο Ελληνικό έθιμο, τα κάλαντα, τα γιορταστικά γλυκίσματα και γεύματα, τα καινούργια ρούχα, ο εκκλησιασμός και προπάντων η θεία ευχαριστία, οι ευχές και πολλά άλλα, έχουν μία πολυσήμαντη ψυχολογική βαρύτητα στο είναι μας που μας εξανθρωπίζει και γνωρίζουμε, έστω παρενεργητικά, την ευπρέπεια.

Συγκινούν όλα αυτά σήμερα που ο συνδυασμός τους συνθέτει την εορταστική ατμόσφαιρα των

Χριστουγέννων; Απαντούμε θετικά με την παρατήρηση, όχι στο ίδιο βαθμό όλους και αυτό οφείλεται σ' ένα φάσμα παραγόντων που δεν είναι της στιγμής να αναφερθούν.

Οι ώριμοι Χριστιανοί πρέπει να κατανοήσουν πως τα Χριστούγεννα είναι ένα μοναδικό κοσμοσωτήριο γεγονός της ανθρωπότητας. Οφείλουν να εμβαθύνουν στο ιστορικό νημά τους και το ουσιαστικό περιεχόμενο που ανατέλλει από τη Γέννηση του Χριστού. Είναι μια ξεχωριστή ευκαιρία για εξόρμηση ευπρέπειας και αναντιστοιχίας όχι στα λόγια, αλλά στην πράξη, στη συμπεριφορά μας, στη ζωή, στη διαβίωση.

Τα Χριστούγεννα είναι μια δοξαστική αναπόληση της ελεύσε-

ως στο κόσμο του Σατάνος του κόσμου Χριστού. Είναι η αρχή του δρόμου της αξιοπρεπούς πορείας του σύμπαντος κόσμου και του καθένα μας ξεχωριστά. Είναι ο δρόμος με το θριαμβικό τέμα, την Ανάσταση. Αυτή η οδός της αλήθειας και της χαράς είναι ανοιχτός για όλους μας. Δε μένει να θελήσουμε να ακολουθήσουμε. Είναι ο δρόμος της χαράς της ευτυχίας της χριστιανικής αγάπης, της πραγματικής ευφροσύνης. Ψάλλουμε με την εκκλησία μας:

«Δεύτε ίδωμεν πιστοί, που εγεννήθη ο Χριστός» ακολουθήσομεν λοιπόν ενθα οδεύει ο αστήρ, μετά των μάγων ανατολής των βασιλέων, Άγγελοι υμνοῦσιν ακαταπαύτως εκεί ποιμένες αγρολυσίσιν ᾠδὴν ἐπάξιον Δόξα ἐν υψίστοις, λέγοντες, τῷ σήμερον ἐν σπηλαίῳ τεθέσθαι ἐκ τῆς παρθένου καὶ Θεοτόκου ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας».

Χρόνια πολλά
ΙΩΑΝΝΗΣ ΘΕΟΧΑΡΗΣ

Το 20ήμερο των εορτών των Χριστουγέννων ο συγχωριανός μας δάσκαλος Κώστας Μουσαφίρης εξέθεσε τα ζωγραφικά του έργα (τα περισσότερα τοπία του χωριού μας) στην αίθουσα του Γαλλικού ινστιτούτου της πόλης μας.

Στα εγκαίνια της έκθεσης παραβρέθηκαν πολλοί άνθρωποι των γραμμάτων και της τέχνης, συνάδελφοι, φίλοι του και φυσικά συγχωριανοί, γεμάτοι περηφάνεια.

Στη σεμνή τελετή της έναρξης προλόγισε ο διακεκριμένος καθηγητής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων κ. Αθανάσιος Παλιούρας. Ο κ. καθηγητής είπε:

Ο Κώστας Μουσαφίρης είναι ένας αυτοδίδακτος ζωγράφος. Δεν κάθησε στα θρανία της Σχολής Καλών Τεχνών, αλλά ούτε μαθήτευσε ποτέ κοντά σε κάποιον καταξιωμένο ή έστω απλό δάσκαλο την τέχνη των χρωμάτων. Γι' αυτό ανήκει σ' αυτούς που έψαξαν μόνοι τους να βρουν το δρόμο, ανίχνευσαν τα βήθη του είναι τους κι ένωσαν τη δύναμη να εκφραστούν εικαστικά, δοκίμασαν με το δέος εκείνου που μπαίνει απρόσκλητος στο ιερό άντρο των Μουσών, τόλμησαν με το ένστικτο και μίλησαν προς τα έξω με τη γλώσσα της εμπειρίας και της διαίσθησης. Σ' αυτούς ανήκει ο Μουσαφίρης.

Τι θα περίμενε κανείς από ένα ηπειρώτη δάσκαλο που άνοιξε τα μάτια του σ' ένα παραδοσιακό και φημισμένο χωριό, τους Καλαρρυτίες; Ποιά θέματα θα διάλεγε ένας ευαίσθητος εραστής της πατρικής γης, που όλες οι εικόνες μέσα του αναδεύουν μνήμες και οριοθετούν γεγονότα, παραπέμπουν στη νοσταλγία και νοηματίζουν την ύπαρξη;

Καλντεριμία, πετρόχτιστα σπίτια, περιτεχνες εκκλησιές, πλακοστρωμένες πλατείες, πελεκωμένες προσόψεις αρχοντικών, ερείπια αλλοτινών χρόνων, αulές, πεζούλια, λίγα δέντρα, μπαλκόνια δίχως λουλούδια, παράθυρα κλειστά, μεγάλες πόρτες αμπαρωμένες, καμινάδες που δεν καπνίζουν, σπίτια, συνοικισμοί έρημοι. Είναι το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της ζωγραφικής του Μουσαφίρη. Τα παραδοσιακά χωριά του Ζαγοριού και των Τζουμέρκων τα αιχμαλίζει ένα-ένα και τα παραστέλνει να στέκουν ακίνητα και σιωπηλά μέσα στη μεγάλη τους μοναξιά. Γιατί τι άλλο δείχνει σε κάθε πίνακα η μόνιμη απούσια του ανθρώπου; Ο καλλιτέχνης εδώ είναι ευρηματικός και συμβολικός. Ζωγραφίζοντας το χώρο αφαιρεί τον άνθρωπο τονίζοντας με το δικό του γραφικό ύφος την ερήμωση του ορεινού χωριού, συνειδητοποιώντας μ' αυτό τον τρόπο την τραγικότητα την ιστορίας. Εκεί που παλιότερα μεγάλωσε η ηπειρώτικη κοινωνία πλέκοντας τα όνειρά της - πέτρινα όνειρα που οδηγούσαν σε δρόμους ξενιτειάς - σήμερα αλλάζει το τοπίο: Γίνεται γραφικό, αλλά όχι αληθινό, φαντάζει

ΚΩΣΤΑΣ ΜΟΥΣΑΦΙΡΗΣ

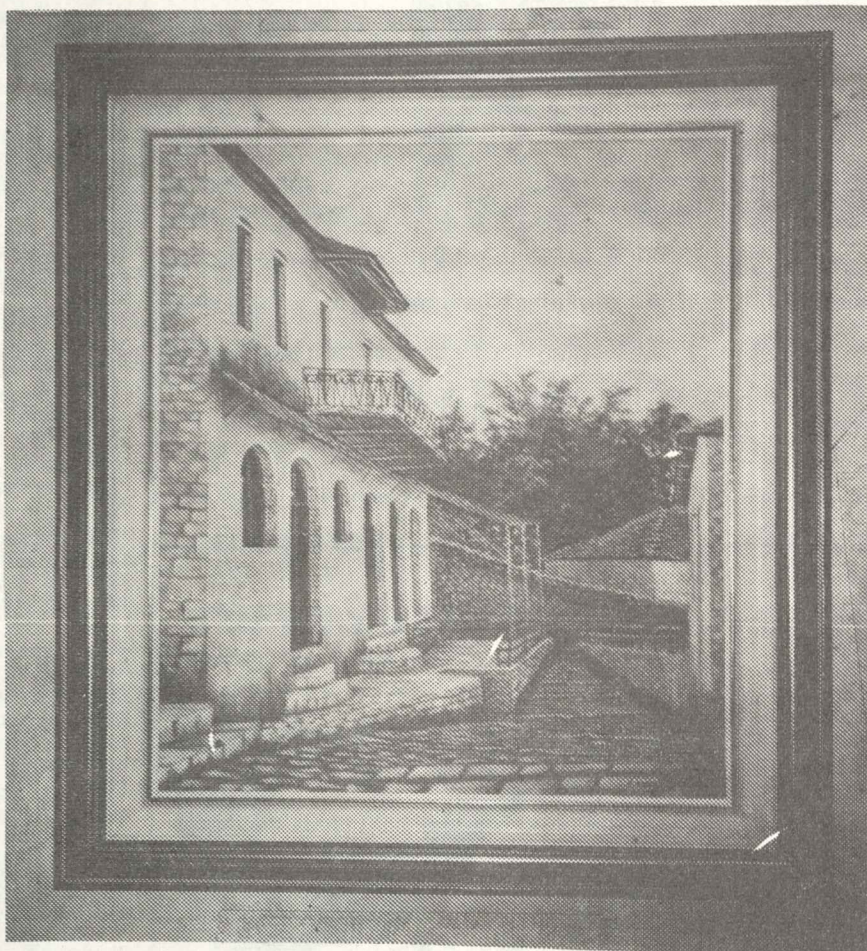
Ο ΚΑΛΑΡΡΥΤΙΩΤΗΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ

περαστικό και ονειρεμένο, αλλά όχι χειροπιαστό, διαλέγεται με το παρελθόν, αλλά έχει ξεκόψει από το παρόν, γυρίζει πίσω σαν το μυαλό του ανθρώπου αναζητώντας τις αφετηρίες και τη γη μιας εποχής που χάθηκε

Καλά κάνει ο Κώστας Μουσαφίρης και δεν βάζει το σύγχρονο άνθρωπο να διαφεντεύει το από παλιά στημένο σκηνικό. Τι θέλει το σημερινό παρδαλό κοπάδι κάτω από τον ίσιο μεγάλων πετρόχτιστων σπιτιών, που έζησαν με το βαρύ και βαθύ τρα-

δακτος καλλιτέχνης των χρωμάτων; Έχει βαθιά αίσθηση της αποστολής του ως δημιουργού ή περιορίζεται σε κάποιες χρωματικές ασκήσεις για να γεμίσει τον ελεύθερο χρόνο του;

Την απάντηση δίνει το ίδιο του το έργο. Κάπου μεταξύ ρεαλισμού και λυρικών τόνων, στο μεταίχμιο παράδοσης και μνήμης, μετεωριζόμενο ανάμεσα στο χώρο που κουβαλάνε το παρελθόν και αντιστέκεται και στη σημερινή πραγματικότητα που γεννά συναισθήματα, από

γούδι των ξενιτεμού, που λαχτάρισαν και χόρτασαν την αγάπη και τον πόνο, το αβάσταχτο μοιρολόι και την αίσθηση του αιωνιού, το καρτέρεμα του πανηγυριού και την προσμονή του ξενιτεμού πατέρα, αδελφού, άντρα, γιου.

Ο Μουσαφίρης κλείνει ένα ραντεβού με την ιστορία με κυρίαρχο στοιχείο τη συνείδηση. Τα γιοφύρια, οι αulές, τα αθηνορικά πέτρινα δρομάκια, τα κατώφλια και τα σκαλοπάτια αποτελούν συνεχή πρόκληση και πρόσκληση να στηθεί ανάμεσα στη σκηνή ο άνθρωπος στην οποία στιγμή και φάση της ζωής του. Αλλά ο ζωγράφος δίνει την ιστορία με σχέδια, διασώζει την παράδοση με χρώματα, επισμαίνει την πραγματικότητα με την αφαίρεση, περιγράφει τις όψεις της ζωής με τάσεις ρεαλιστικές και τρόπο αυθόρμητο, δεν καταφεύγει στην τουριστική αξιοποίηση.

Ενα ερώτημα έρχεται στα χείλη του υπομιασμένου περί το εικαστικά. Είναι ο Μουσαφίρης ένας ναίφ, ένας λαϊκός αυτοδί-

μοποιήσει την εικαστική του ματιά και να ελλογισθεί τη μεγάλη αλήθεια: όταν η ζωή γίνεται τέχνη ο άνθρωπος έχει κάνει ουσιαστικά βήματα στο δρόμο για την ανεύρεση της αλήθειας: όταν με τη σειρά της η τέχνη ανοίγει παράθυρα φωτός μέσα μας γευόμαστε υπαρκτά και απολαμβάνουμε την αύρα του πνεύματος, αυτού του πνεύματος που νοηματοποιεί τη ζωή μας και μας δείχνει τις πόρτες του Παραδείσου.

Ο Μουσαφίρης ζωγραφίζει τις πόρτες των πετρόχτιστων σπιτιών της υπαίθριας ηπειρωτικής γης. Είναι πόρτες απ' όπου διάβηκε ο καημός και η λαχτάρα, ο κάματος του δουλεπτή και τα πεσκέσια του γάμου, τα σεντούκια του ξενιτεμού και τα πανέρια με τ' αχνιστά ψωμιά για το πανηγύρι, τα βαρέλια με το γλυκό κρασί και ο παπάς με την αγιαστούρα και το σταυρό.

Τέτοιες μνήμες ξυπνά με τα έργα του ο καλλιτέχνης, για όσους έζησαν και για όσους άκουσαν ή διάβασαν.

Απ' αυτή την οπτική γωνία θεώμενο το έργο του Μουσαφίρη μοιάζει με το ευχάριστο απρόσμενο γράμμα που μας έφεραν, το ουράνιο τόξο που βγαίνει ύστερα από τη θεομηνία, την καταπράσινη κοιλάδα που είναι κρυμμένη πίσω από το βουνό, το φως που περνάει μέσα από τη χαράμια και σηματοδοτεί το σκοτάδι, το κορυφαίο τραγούδι στη μέση της γιορτής.

Ο Μουσαφίρης μπορεί να είναι ένας αυτοδίδακτος ζωγράφος. Αλλά το ερωτηματικό παραμένει καθώς η ματιά μας πλανιέται στους μυστικούς κόσμους των έργων του:

Πόσο αυτοδίδακτος είναι ένας προβληματισμένος του καιρού μας που έχει για δασκάλους του τη μητρική γη και τα πατρικά χρώματα. Αυτά που γίνονται αίσθημα και χρώματα.

ΧΕΙΡΑΨΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΜΑΣ

Συν. από τη σελ. 3

Αθήνα, 22 Δεκεμβρίου 1994

Ολγα Βότση

Αγαπητέ Κύριε Θεοχάρη
Λεχθείτε τα θεμά μας συγχαρητήρια για την εφημερίδα σας «Καθημερινότητα Νέα» που, όπως μου γράφετε, έλειψαν τον Οκτώβριο εννέα χρόνια ζωής. Σας αξίζουν θεμά συγχαρητήρια που πλουτίζετε την εφημερίδα σας αυτή με κείμενα της Λογοτεχνίας μας, που διευρύνουν τον πνευματικό ορίζοντα των αναγνωστών της.

Καλά Χριστούγεννα!

Πολύ εγκάρδια

Ολγα Βότση

Θεσ/νίκη 22-12-94

Τάκης Βαρβιτσιώτης

Εγκάρδιες ευχές για τα Χριστούγεννα και τον καινούργιο χρόνο. Πάντα με τις θερμές ευχαριστίες μου για την τιμητική αποστολή των Καλαρρυτιωτικών Νέων και την παρουσίαση ποιημάτων μου από το περιοδικό αυτό και τα συγχαρητήριά μου για την αξιολογή συμβολή σας στα ελληνικά γράμματα.

Τάκης Βαρβιτσιώτης

Εγγατία 108, Θεσσαλονίκη 54622 - Τηλ. 27.875

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΟ ΔΙΗΓΗΜΑ

ΕΚΕΙΝΟΙ ΠΟΥ ΠΡΩΤΟΙ ΕΙΔΑΝ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟ

ΚΑΛΛΙΟΠΗΣ ΣΦΑΕΛΛΟΥ

Ξανάπε ο ασπρομάλλης.

Το παιδαρέλι γέλασε.

- Ε, δεν πειράζει αν μου φορτώσει μερικές ξυλείες. Φτάνει να μην κακοπάθει η κυρά κι εκείνο που βαστάει μέσα της.

Ο Ιωσήφ φορτώθηκε τη τσαντήλα με το τυρί, το βοσκόπουλο ισορρόπησε στους ώμους του το ραβδί με τα λαγύνια κι αφού βοή-

χάτοχος του εκείνος γιατί είχε νευριάσει είτε από την πολυκοσμία είτε γιατί ο μικρός είχε αργήσει λίγο να του φέρει το γάλα κι όταν τον είδε δε δίστασε να του ριχτεί και ν' αγκίσει να τον βρίζει και να τον απειλεί πως θα πει στο αφεντικό πως τον κλέβει.

- Ετσι φυλάς τ' αγαθά του αφέντη σου; Φορτώνεις το ζωντανό

θησε την επίτοχη ν' ανέβει στο ζωντανό το πήρε από το καπίστο και προχώρησε στο δρόμο προς τη Βηθλεέμ.

- Ο Θεός να σου δώσει τη μεγαλύτερη χαρά που βρίσκεται στον κόσμο του ευχθήκε μ' ανασούφιση η μέλλουσα μητέρα...

Ο ουρανός που ως τότε σκεπάζονταν από βαρεία μελανιά σύννεφα έσπασε με μια αστραπή ολόλαμπρο αστέρι ανάμεσα τους δείχνοντάς τους το δρόμο.

- Να, εκεί θα πάμε είπε ο νεαρός πιστικός δείχνοντας με το χέρι μερικά σπάζια που από τα πασάθρια τους λαμπύριζε δειλά λίγο φως.

* * *

Δεν άργησαν πολύ να φθάσουν στη Βηθλεέμ. Αλλά το πρώτο πανδοχείο που συνάντησαν δεν είχε ούτε σπιθαμή ελεύθερη για να στεγάσει την επίτοχη γυναίκα με το συνοδό της. Το ίδιο συνέβη και στο δεύτερο.

- Πάμε στο τρίτο είπε το βοσκόπουλο. Εκεί με ξέρουν, γιατί καθημερινώς τους πηγαίνω γάλα και η κυρά ας καθίσει πάνω στο γομάρι.

- Τ' αφεντικό σου δε θα θυμά-

του με μια ξένη γυναίκα. Δίνεις τυρί σ' έναν άγνωστο κι ο Θεός έχει πόσο από το γάλα μου έχεις κλέψει. Θα τον τα επιά όλα.

Ο μικρός βοήθησε τη νέα να πετύχει, άδειασε το καθαρό με το γάλα κι έφυγε τρέχοντας για τη σάπη.

Μόλις έφτασε εκεί ξέροντας πως πραγματικά είχε αργήσει, άρχισε δειλά-δειλά να δικαιολογείται.

- Το 'ξερα πως θα με μάλωνε, αφέντη! Αρρώων και με το δικό σου. Και τι τα θες; Πόνεσε η καρδιά μου βλέποντας μια γυναίκα σε τέτοια θέση να ναι μολυμένη από την κούραση και την κακοπάθεια.

Ο τσομπάνος Ααρών τον άκουε με προσοχή κι όταν άκουσε πως η άγνωστη νέα περιέμενε από ώρα σε ώρα μαρό το πρόσωπό του άλλαξε μονομιάς έκφραση.

- Δεν ήξερες να τη φέρεις εδώ που είμαστε εκατό βήματα μονάχα από το δρόμο; φώναξε. Πρέπει να σε μαλώσω γι' αυτό. Τι νομίζεις πως είμαι; Όσοι! Δεν σκέφτηκες πως εδώ έχουμε ζεστασιά, γιατί το τζάκι μας καίει ολημερίς κι ολονυχτίς. Έχουμε τόσες προβιές για να στρώσουμε για το μωρό που θα

γεννηθεί κι η μάνα μου θα περιποιόταν τη λεχώνα σαν να 'ναι κόρη της.

Δεν είχε αποτελειώσει ο Ααρών τα λόγια του και μια γλυκειά, υπερκόσμια μουσική πλημμύρισε τη σάπη - λες και αμέτρητες κιθάρες συνόδευαν αιθέριες φωνές.

Τι σημαίνει αυτό; είπε ο βοσκός πέφτοντας στα γόνατα.

Και τότε μέσα στην αιθέρια αυτή μουσική αντήχησε η φωνή του Ραφαήλ, του αγγέλου που φέρνει τα χαρμόσυνα μηνύματα.

Χαρά σε σας που ο Παντοδύναμος σας εδιόλεξε ν' αντικρύσετε πρώτοι τον Μονογενή του που τη νυχτιά αυτή ντυμένος ανθρώπινη

σάρκα αναπαύεται στη Βηθλεέμ ανάμεσα σε αθάνα ζώα. Σας διαλέξε γιατί εσείς μονάχα ανάμεσα σε τούσους και τούσους βοηθήσατε χωρίς καμιά ελπίδα για κάποιο αντάλλαγμα, τον άρρωστο, τον αδύναμο, τον άστεγο, το φτωχό, τον κοροσμένο. Τον βοηθήσατε χωρίς αντάλλαγμα και γι' αυτό θ' αξιωθείτε να πάρετε πρώτοι την είδηση πως πάνω στη Γη για να λυτρώσει τους ανθρώπους από την κατὰ βολήκαται ο Κύριος της Ειρήνης.

Δεύτερη φωνή ακούστηκε τότε. Θα πάρετε πρώτοι τη χάρη αυτή γιατί χωρίς καμιά προσδοκία ανταποδοχής σας οι αδύνατοι βοηθήσατε άλλους πιο αδύνατους από σας.

Κι' όλοι μαζί οι άγγελοι άρχισαν με μια φωνή να τραγουδούν: Δοξάστε τον Πλάστη και Δημιουργό που δεν εγκαταλείπει τα πλάσματά του όταν εκείνα αλληλοβοηθούνται χωρίς να ζητούν αντάλλαγμα.

Καλλιόπη Σφαέλλου

Η σιωπηρή σύγκρουση μεταξύ των υδροκεφαλών αστικών κέντρων, όπου παρατηρούνται ασύστολες χρήσεις μορφών τεχνολογίας και καθημερινές κατακραυγές των πολιτών για την ασιδωσία σε φραστικό επίπεδο και της ορεινής ενδοχώρας θυμίζει ύποπτη ηρωχία προ της θεομηνίας.

Αυτή είναι η πρόκληση ματιάς ενός μέγιστου προβλήματος εγκατάλειψης της ορεινής υπαίθρου, που υπεύθυνα και σοβαρά δεν έχει τεθεί. Ερωτάται: πώς τίθεται ένα μείζον πρόβλημα; Κατά κανόνα: νοσηρά, δηλαδή εκ των υστέρων. Η ροή της πορείας του. Σύσταση επιτροπής ή ομόκεντρων επιτροπών από μέλη που αγνοούν τις διαστάσεις του. Μάταιοι πορεύονται σε συνεδριάσεις και εισιγούνται λόγια, «λύσεις» ήθελα να πω. Το χαρτομάνι είναι η έκφραση «ενδιαφέροντος». Αν υπάρχει κάποια διαμαρτυρία από σπανίζοντες ρομαντικούς, η απάντηση έτοιμη και εναργής: «Η υπηρεσία μας ασχολήθηκε κ.λ.π.». Ακολουθούν αδιάφυστοι αριθμοί εγγράφων και όλα μέλι γάλα. Και η λύση του προβλήματος; Ποιά λύση;

Ας έρθουμε σε συγκεκριμένα. Στις αεροφωλίες της Πίνδου υπάρχει το κεφαλοχώρι Καλαρρυτίες με πρωτοποριακή συμμετοχή στην ιστορική και πολιτιστική ζωή του τόπου. Κοιτίδα της αργυροχρυσόχρως. Συνδέεται με τα Γιάννινα με κάποια υποτυπώδη συγκοινωνία χωματόδρομου στο μεγαλύτερο μέρος της διαδρομής των 55 χιλιομέτρων. Σε πολλά σημεία ο δρόμος στενεύει καϊνάνθρωποι και μικρά οχήματα κινδυνεύουν.

Οι κάτοικοι των Καλαρρυτίων διαμαρτυρούνται χρόνια και χρόνια. Η πολιτεία κωφεύει. Σπάνια απαντά με τη «δικαιολογία»: Για την οδική σύνδεση Καλαρρυτίων - Ιωαννίνων έχουν δαπανηθεί τα ποσά...». Αυτή δεν είναι απάντηση, αλλ' υπεκφυγή, ελιγμός που διαιωνίζεται το κακό. Λεωφορείο δεν δρομολογείται, διότι δεν επιστρέφει σε ορισμένα σημεία τη δια-

Η ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ

Από τον κ. Ι. Γ. Θεοχάρη

δρομή η στενότητα του δρόμου μου. Ετσι καιγόμαστε στη φωτιά που άναψε η ανεπάρκεια, τις οίδη των «μελετών». Φαύλος κύκλος. Η αλυσίδα των συμβάντων που μπορούν σωστά να θεωρηθούν ότι ανήκουν στη σφαίρα του παραλόγου «φρευ»

αριμόδιοι, οι υπεύθυνοι, τρόπος του λέγειν, που στον καιρό μας λέγονται «φορείς», προϋποθέτει δαπάνη ελαχίστων εκατομμυρίων. Τόσες δαπάνες και σπατάλες γίνεται, δεν μπορεί να εξοικονομηθεί και αυτή; Ελα ντε!

συνεχίζεται, λες και είναι αποκύημα της φαντασίας. Και όμως είναι οδυνηρή πραγματικότητα!

Η διάνοιξη του οδοστρώματος, λένε οι

Από εγκληματική αδιαφορία τω φορέων δεινοπαθούν τριάντα ολόκληρες οικογένειες μονίμων κατοίκων σε υψόμετρο 1.280 μέτρων.

Ο βέβαιος κίνδυνος των γηγενών Καλαρρυτιωτών είναι καταφανής. Τι να πρωτοθυμηθούμε: Αρρώστους χωρίς γιατρό; Κόσμο, τίμιους και φιλόπονους ξωμάχους, χωρίς τηλέφωνο; Τρόφιμα σε διπλή τιμή, λόγω κομίστρων; Ζωοτροφές σε αστρονομικά ύψη; Αποκλεισμό το χειμώνα απ' τα χιόνια.

Η συγκοινωνία Καλαρρυτίων-Ιωαννίνων λείπει. Η υποτυπώδης σύνδεση είναι φτηνή παρηγοριά επικίνδυνης υψής, διότι εγκυμονεί κινδύνους σε ανθρώπινες ζωές.

Η πολιτεία λησμονεί βασικούς άξονες της σύγχρονης ζωής και συνεχίζει με τους «φορείς» της να απομακρύνεται από επαρκείς λύσεις πρωταρχικών προϋποθέσεων βίου.

Ετσι το κεφαλοχώρι της Πίνδου Καλαρρυτίες της ευάνδρου Ηπείρου, παραμένει απομονωμένο από τα Γιάννινα και οι μόνιμοι κάτοικοί του δεν έχουν πρόσβαση ζωής. Και δεν είναι μόνο οι τριάντα οικογένειες του χωριού που δεινοπαθούν, είναι και οι έξι χιλιάδες (6.000), καλά διαβάστε 6.000, Καλαρρυτιώτες των αστικών κέντρων της χώρας και του εξωτερικού που έχουν καμιά να ανέβουν το σταυρό στη γενέτειρα να κάνουν το σταυρό τους και να ανάψουν ένα κερί στον Αι-Νικόλα και να πδον ένα ποτήρι κρύο νερό στις βρυσσόμενες της.

Κοντά σ' αυτούς με ταλαιπωρίες ανεβαίνουν με πρωτόγονα μέσα Ευρωπαίοι, επιστήμονες κύρους, Ολυμπιονίκες, καλλιτέχνες, συγγραφείς κ.ά. Αυτοί γράφουν μελανές σελίδες στον Τύπο των ευρωπαϊκών χωρών για τις συνθήκες της ζωής μας. Είναι κρίμα να ταλαιπωρείται τόσο ο ορεινός πληθυσμός της Πίνδου μας και να δυσφημείται διεθνώς τόσο ο περήφανος τόπος μας στο κατώφλι του 2000 μ.Χ.

ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ

τ. Λιευτάτης

Δωδώνης 21, Ιωάννινα

Συν. από τη σελ. 9

Η κατάσταση άρχισε να φαίνεται σοβαρή καθώς επακολούθησαν και οι πρώτες συγκρούσεις. Τότε ο Αλκίς προ-οιπήθηκε ότι θεωρούσε τους απαγωγείς ως ληστές και διέταξε να συμφιλωθούν οι δύο κομπούδες του Συρράκου και των Καλαρρυτίων με τον όρο η κοπέλλα να βγει από το Μοναστήρι, να παραδοθεί στους Καλαρρυτινούς και από εκεί να επιστρέψει στους γονείς της στο Συρράκο. Ετσι η «φρονιμάδα» του Αλκί συντέλεσε να εγκαταλείψει τον αρχικό του σκοπό.

13. Ενα παράλογο κτηνοτροφικό έθιμο

Ο Αλκί⁴² αναφέρει και μια παράλογη συνήθεια των κτηνοτρόφων στην περική της Κηπίνας. Μεταμόσχευσαν δηλαδή ένα σκυλί στο κόκκαλο στο μερί των μεγαλωμένων πια αρνιών, τα οποία προορίζονταν για αναπαραγωγή και εκμετάλλευση του τυριού και του μαλλιού. Με την χειρουργική αυτή επέμβαση τα πρόβατα αποκτούσαν ευρωστία, απαραίτητη για τα κακοτράχαλα βουνά της περιοχής, αλλά και οι

λύκοι δεν τα κυνηγούσαν. Όμως όσο προχωρεί η μόρφωση, το ηλίθιο αυτό έθιμο εγκαταλείπεται επιλέγει ο Αλκί, όπως συμβαίνει και με άλλες δεισιδαιμονίες.

Η Μονή της Κηπίνας «είχε μελίσσια και πρόβατα και γίδια. Κάποτε έπεσε ένα κριάρι από την αυλή του Μοναστηριού πάνω στο πουνάρι, αλλά δεν έπαθε τίποτε. Βγήκε τότε το συμπέρασμα ότι το Μοναστήρι δεν ήθελε τα ζώα στην αυλή του»⁴³.

14. Η χρονολογία της μονής

Όσον αφορά το έτος κτίσεως του Μοναστηριού ο Σεραφείμ⁴⁴ γράφει: «Αυτή η Μονή οικοδομήθη, εν έτει Α.Κ.Κ. 6730, ήτοι Α.Χ. 1212 υπό τινός Αρχιεπισκόπου Γρηγορίου». Αλλά στη χρονολογία 6730 από κτίσεως κόσμου αντιστοιχεί το Χριστιανικό έτος 1222 (και όχι φυσικά το 1212). Ο Παπακώστας αναφέρει το έτος 1349 σύμφωνα με «υπάρχουσας επιγραφής»⁴⁵ αλλού⁴⁶ γράφει ο ίδιος ότι οικοδο-

μήθηκε το 1392. Στο 14ο αιώνα την ανάγει και ο Σούλης⁴⁷.

Κατά την πρώτη επίσκεψή μου στη Μονή (1984) είδα να γράφεται σε κάποιο ξύλο με χρώμα και από σύγχρονο κέρι το 1381, έτος που θεωρούσαν οι ντόπιοι ότι κτίστηκε το Μοναστήρι⁴⁸.

15. Η διάλυση του μοναστηριού

Και τούτο το ευλογημένο Μοναστήρι της Κηπίνας δεν άντεξε στη φθορά του χρόνου και τελικά συγκλονήθηκε στην Ιερά Μονή Τσιούκας της Ιεράς Μητροπόλεως Ιωαννίνων (ΦΕΚ 75Α/27-3-1931, Δ. της 19-3-1931). Σήμερα φυσικά δεν έχει κανένα μοναχό, αλλά λειτουργείται αρκετές φορές τόσο απο το χωριό της Κηπίνας όσο και από ευλαβείς προσκυνητές.

Τρίκαλα 6-12-1990

26. Leake, 213-214· ιδέ και Καμαρούλια, 33 - Καμαρούλιου, β, 39.

27. 31-32· ιδέ και Καμαρούλια, 33

28. Της εκκλησίας (του καθολικού της Μονής).

29. Το Δοκίμιον εκδόθηκε το 1884.

30. Καλούσιου, α, Η Ερευνα, 4-10-1984, Πρωϊνά Νέα, 6-10-1984.

31. Εφημέριος του χωριού της Κηπίνας και ξεναγός μου.

32. Leake, 213.

33. 32.

34. Το Δοκίμιον του Σεραφείμ εκδόθηκε το 1884.

35. α.

36. α.

37. «Μεταξύ δηλαδή Προσπλίου και Μιχαλίτσι», ο Καμαρούλιας, 33. Αλλά τοποθεσία που λέγεται και σήμερα Τσιάλη ή Τσάλα ανήκει στο χωριό της Κηπίνας (Αρμπορούσι), βρίσκεται στα Ανατολικά του απέναντι από το ποτάμι, που σχηματίζεται από Συρράκο - Καλαρρυτίες - Ματσούκι. Στην Νότια άκρη της εν λόγω τοποθεσίας σώζεται σήμερα πέτρινο μονότοξο γιοφύρι στο ποτάμι της Κηπίνας· τώρα είναι μεν εγκαταλελειμμένο (δίπλα του κατασκευάστηκε άλλη γέφυρα για τα αυτοκίνη-

τα), αλλά παλιότερα εξυπηρετούσε τα χωριά Συρράκο, Καλαρρυτίες, Ματσούκι, Αρμπορούσι (Κηπίνα) και Προσπλίο. Από τους ντόπιους λέγεται του Συγκοίνης, ο οποίος λένε, ότι ήταν ο αρχιμάστορας ή ο χορηγός και από το Συρράκο. Μιά άλλη επίσημη πέτρινη γέφυρα, νεότερη της προηγούμενης, βρίσκεται στην άλλη άκρη, Β της τοποθεσίας Τσιάλη. Χρησιμοποιείται μερικώς και ονομάζεται του Σταθμού (ήταν σύνορο Ελληνοτουρκικό) ή του Ραφάνη (κτίστης ή χορηγός και Καλαρρυτινός, όπως λέγεται). Ιδέ Καλούσιου, β, 3-10-1989 - Μήτσιου.

Η τοπική σημερινή παράδοση δεν αποδίδει καμιά από τις παραπάνω γέφυρες στο Μοναστήρι της Κηπίνας. Εάν όμως η εν λόγω γέφυρα δεν εξασφαλίστηκε, ίσως δεν αποκλείεται να είναι ηλεγμένη Συγκοίνης.

Τέλος, όπως με πληροφόρησε ο αγιοπότης και πάντοτε ολοπρόθυμος εφημέριος των Χριστιανών π. Κωνσταντίνος Μήτσιος ούτε στο Προσπλίο, ούτε στο Μιχαλίτσι υπάρχει τοποθεσία Τσιάλη (έτσι τον ενημέρωσαν οι κάτοικοι των εν λόγω χωριών).

38. Η προσφορά της Βύλιζας στην παιδεία μαρτυρείται από ενθυμήσεις εντύπων της: 1) Μηναίο Νοεμβρίου, Ενετίσης 1731 «1842 νοέμβριου 3/εφθ εγδ ο γιοργγκός υς στο μαναστήρι να μάθο γράματα να γένο καλογερός...» 2) Μηναίο Αυγούστου, Ενετίσης 1673 «1852 ήρθα γιοργγκός φοτη καλοκερής μηλαιοσυργους να μάθο γράματα...».

40. Leake, 214-215· ιδέ και Αραβαντινού Σπ. - Καμαρούλια, 33 - Κρι-

στάλλη - Σιμποπούλου, 478.

41. Αραβαντινού Σπ., 446.

42. 215 - 216· ιδέ και Καμαρούλια, 33 - Σιμποπούλου, 479.

43. Καλούσιου, β, 30-10-1989.

44. 31.

45. 354.

46. 185· ιδέ και σελ. 103.

47. α.

48. Καλούσιου, α, Η Ερευνα, 4-10-1984, Πρωϊνά Νέα και 6-10-1984. Το 1989 (δεύτερη επίσκεψή μου) δεν διέκ-

να την χρονολογία αυτή (1381).

ΑΡΧΑΙΡΕΣΙΕΣ ΣΤΟ ΣΥΝΔΕΣΜΟ ΜΑΣ

Την Κυριακή 11 Δεκεμβρίου 1994 και ώρα 11 π.μ. στην αίθουσα του Πνευματικού Κέντρου του Πατριωτικού Συνδέσμου Καλαρρυτίων «Η ΠΙΝΔΟΣ», κατόπιν προσκλήσεως του Δ.Σ. συνήλθε η επίσημη τακτική Γενική Συνέλευση του Συνδέσμου.

Θέματα της Συνέλευσης ήταν:

- Απολογισμός του απερχόμενου Δ.Σ.
- Ενημέρωση και συζήτηση για θέματα του χωριού και ιδιότερα για την αναπτυξιακή Εταιρεία και την επικείμενη δημιουργία του Λαογραφικού Μουσείου του Συνδέσμου.
- Αρχαιρεσίες για την ανάδειξη νέου Δ.Σ. του Συνδέσμου.

Από τις διενεργηθείσες αρχαιρεσίες προέκυψε το νέο Δ.Σ. το οποίο συνήλθε σε σώμα και έχει ως εξής:

Πρόεδρος: Γεώργιος Δογορίτης

Αντιπρόεδρος: Κων/νος Μπαρμπούτης

Γεν. Γραμματέας: Σπύρος Μουσαφίρης

Ταμίας: Γεώργιος Μπαρμπούτης

Κοσμητορας: Μαρτιάνθη Μπακαγιάννη

Μέλη: Βασίλειος Αρλέτος, Ερασμία Μπελεβέντη.

Τα «Κ.Ν.» εύχονται υγεία, κουράγιο και δύναμη στο νέο Δ.Σ. για να καταφέρει να εκπληρώσει την πολύ σοβαρή και βαριά αποστολή του, της υπεύθυνης διοίκησης του πολυσχιδούς και ιστορικού Συνδέσμου.